

Transportøkonomisk institutt (TØI)

Stiftelsen Norsk senter for samferdselsforskning

Overordnet strategi for 2023- 2033

Mål

Stiftelsen er en allmenntilgjengelig forskningsstiftelse som skal:

Være et nasjonalt senter for samferdselsforskning med ansvar for å utvikle kunnskap på høyt internasjonalt nivå med vitenskapelig kvalitet og formidle denne til nytte for samfunns- og næringsliv

Dette skal vi få til gjennom å:

- Legge vitenskapelig metode og etikk til grunn for alt vi produserer
- Arbeide nært med oppdragsgivere og beslutningstakere for å bidra til å løse deres utfordringer
- Gi medarbeiderne faglig utvikling og dyktiggjøre dem gjennom å legge til rette for et godt arbeidsmiljø og gode arbeidsbetingelser
- Formidle forskningsresultater og bidra til at disse blir nyttiggjort i samfunnet
- Arbeide for en høy faglig kompetanse i Norge og en god utnyttelse av forskningsressurser innen mobilitet gjennom samarbeid med andre forskningsinstitusjoner og undervisningssteder
- Følge digital utvikling og videreutvikle og tilpasse kompetanse og forskning til nye løsninger og transportformer

Verdier

Instituttets virksomhet bygger på følgende kjerneverdier:

- **Uavhengighet**
- **Etterrettelighet**
- **Glede**
- **Samarbeid**

Visjon

Med glede og samarbeid skaper vi kunnskap for bærekraftig samferdsel

TØI skal etterstrebe et godt arbeidsmiljø og et åpent samarbeid både internt og eksternt. Kvalitet, kreativitet og nytenkning skal prege forskningen. Ambisjonen er å øke kunnskapsmengden i verden. Kunnskapen skal brukes for å skape bærekraftig samferdsel i Norge og internasjonalt og med dette bidra til å nå FNs bærekraftsmål.

Vår forskning

Selvstendig, fokusert og ledende

TØI skal være det ledende senteret for samferdselsforskning i Norge. Gjennom vårt arbeid skal vi framstå med en tydelig og gjenkjennelig profil, der vi bygger videre på vårt solide forskningsmiljø. En tydelig tematisk konsentrasjon, slik TØI framstår i dag, vil være et fortrinn for å beholde og rekruttere fremragende forskere innenfor samferdsel og for å tiltrekke oss spennende forskningsoppgaver. Vi forvalter viktig kunnskap og vår forskning skal sette spor og være med å gjøre sektoren bedre. De ulike forskningsfeltene og de strategiske retningene for å utvikle disse bestemmes gjennom programnotatene som utvikles og jevnlig revideres av de ulike forskergruppene. Disse stadfestes av ledermøtet som også tar initiativ til opprettelse av nye fagfelt og eventuelt terminering av eksisterende.

Samferdselssektoren er i sterk utvikling og endring, og trenger hele tiden ny og oppdatert kunnskap som kan bidra til å nå bredden i bærekraftsmålene. Blant annet gir klimakrav og ny teknologi gir oss både nye tekniske løsninger innen dagens transport, nye transportformer og nye måter å planlegge logistikk og arealbruk på.

Vi skal:

- Utvikle TØI som et selvstendig institutt
- Styrke vår rolle som kunnskapsleverandør og rådgiver til beslutningstakere
- Videreutvikle vår forskningsbaserte innovasjonskompetanse
- Utvikle elektronisk kommunikasjon som forskningsområde

Ny teknologi og nye datakilder

TØI vil satse på forskere som tar i bruk ny teknologi, nye datasett og innovative forskningsmetoder. I dag har vi kommet dit hvor omtrent alt og alle som beveger seg avgir data som gir muligheter for nye måter å analysere mobilitet og transport på. TØI skal være ledende i å ta i bruk og utvikle datasett basert på denne type informasjon. Det vil kreve spesialkunnskap og utvikling av relasjoner til dataeiere.

Vi skal:

- Utvikle analysekunnskap knyttet til nye datakilder
- Utvikle en egen strategi knyttet til tilgangen til, bruk av og rettigheter til data
- Utvikle vår infrastruktur slik at den skal gi støtte i hele forskerens arbeidsprosess, fra datainnhenting, bearbeiding og analyse til arkivering og sletting
- Videreutvikle IKT strategien
- TØI vil vurdere å bruke egenkapital til å investere i teknisk utstyr som er nødvendig for en slik satsning

Vitenskapelig kvalitet og relevans

Løsninger TØI foreslår, skal baseres på kunnskap av høy vitenskapelig kvalitet. Instituttets forskere skal publisere, og TØI skal sikre kvaliteten ved at instituttets forskning publiseres i internasjonale, anerkjente vitenskapelige tidsskrifter. I tillegg til å kvalitetssikre forskningen og heve kvaliteten på vårt arbeid som helhet, bidrar det til at vi blir en aktiv partner i den globale vitenskapelige samtalen.

Kunnskapen må settes inn i en lokal kontekst for å kunne tas i bruk. Norske og internasjonale oppdragsgivere skal vite at et svar fra TØI alltid er oppdatert med hensyn til internasjonal forskning på feltet og på best mulig måte tilpasset brukernes behov. Forskningen vår skal være relevant for enkeltmennesker, offentlige og private aktører, samt for samfunnet som helhet. TØI-

rapporter er et samlebegrep for kvalitetssikrede arbeider fra TØI som gjøres offentlig tilgjengelig. Dette er viktig for å presentere relevante forskningsresultater av høy kvalitet til brukerne.

Vår vitenskapelige tilnærming er et godt grunnlag for også å påta oss forskningsbaserte rådgivningsoppdrag. Dette vil være oppdrag som kan gi vesentlig kunnskap for forskerne og bidra til den generelle kunnskapsutviklingen innen sektoren.

Vi skal:

- Ha en målsetning om minst ett publiseringspoeng pr. forskerårsverk pr. år
- Rekruttere og bidra til egen kompetanseutvikling slik at minst 50 prosent av forskerne har Dr.grad.
- Levere forskningsbasert rådgivning til beslutningstakere i sektoren

Europeisk og internasjonalt marked

For å være en aktiv part i den globale kunnskapsutviklingen, engasjerer instituttet seg sterkt i internasjonalt samarbeid og i internasjonale prosjekter. Vi er medlem i europeiske samarbeidsorganisasjoner, som European Conference of Transport Research Institute (ECTRI), der TØI var en av grunnleggerne i 2003, og i Forum of European Road Safety Research Institute (FERSI).

På den europeiske arenaen er vi aktive i EUs forskningsprogram (Horisont Europa), både for å dele vår kunnskap, tilegne oss ny kunnskap og for å sikre at ny internasjonal kunnskap blir tilgjengelig i Norge. TØI skal til enhver tid være fullverdig partner og arbeidspakkeleder i flere EU-prosjekter. Vi skal også ha kompetanse som gjør oss i stand til å koordinere slike forskningsprosjekter. Deltakelse i EUs og annet internasjonalt forskningssamarbeid dokumenterer at forskningen vår er relevant og av internasjonal kvalitet. Det gir gode muligheter til å hente hjem kunnskap til norske brukere og gjør oss mer robuste. Vår målsetting er å ha en betydelig andel av omsetningen fra utenlandske oppdragsgivere.

Vi skal:

- Arbeide for å øke andelen EU-finansiert forskning
- Delta i og, der det er naturlig, lede europeiske forskningsprosjekter
- Utvikle en prosjektportefølje og hvis det er grunnlag for det, etablere en egen gruppe knyttet til forskning i land utenfor Europa, der India kan være et prioritert område.

Innovasjon og privat næringsliv

Vi ser en stor og voksende privat sektor innenfor transport og kommunikasjon som tilbyr varer og tjenester både til det offentlige og til private. Innen maritim sektor har Norge en komplett verdikjede. Innen elektrifisering og annen omlegging til nullutslippsteknologier er det internasjonalt ledene miljøer i Norge. Det samme gjelder innenfor datainnhenting, analyse og sanntidskommunikasjon innen sektoren. Å bidra til innovasjon på disse og liknende områder er en viktig del av TØIs strategi. Vårt mål er å utvikle våre arbeidsmetoder og leveranser rettet mot næringslivet og gjøre det interessant for næringslivet å bruke og selv finansiere transportforskning i økende grad. Samtidig ser vi at både i EUs programmer og i NFRs satsninger vektlegges betydningen av forskningens relevans for å bidra til næringsutvikling (impact) og at en betydelig del av forskningsmidlene begge steder kanaliseres gjennom brukerstyrte prosjekter. Siden transportsektoren er en sektor med stor grad av offentlig involvering, vil det å bidra til fornyelse og innovasjon innen sektoren ofte handle om å forstå samspillet mellom offentlige og private aktører.

Vi skal:

- Videreutvikle vår prosjektportefølje innen teknologianalyse og forskningsbasert innovasjon
- Arbeide for å øke andelen av oppdragsforskningen fra private aktører
- Utvikle vårt kunnskapsfortrinn knyttet til samhandling mellom offentlig og privat sektor

Tverrvitenskapelig samarbeid og bredde

Utfordringene sektoren står overfor er komplekse og løsningene må basere seg på kunnskap fra flere vitenskapelige disipliner. TØI er og skal være et tverrvitenskapelig institutt med et samfunnsvitenskapelig utgangspunkt. Instituttet skal også ha et bredt spekter av annen kompetanse, inkludert naturvitenskapelig- og ingeniørkompetanse, for å se utfordringer og løsninger i et større perspektiv. Tverrvitenskapelig og tverrsektoriell forskning krever godt samarbeid, internt og med andre kunnskapsmiljøer. TØI skal oppleves som en åpen og attraktiv samarbeidspartner. Samarbeid for å skape flere senterdannelser som kan bidra til gode løsninger på samfunnets utfordringer, er en viktig del av TØIs strategi.

Vi skal:

- Være en ledende partner i arbeidet med å etablere egne sentre for transportforskning

Kompetanse

Kompetansen til TØIs ansatte er instituttets viktigste ressurs. Kompetanse bygges først og fremst gjennom erfaring fra våre forskningsprosjekter, både bidrags- og oppdragsforskning.

Forskerstigen er det grunnleggende og viktigste elementet i karriereutviklingen. Akademisk merittering er viktig, ikke minst i internasjonal forskning. Vår målsetting er at mer enn 50 prosent av forskerne skal ha doktorgrad. Vi legger også til rette for kompletterende akademiske karriereveier for ansatte gjennom førsteamanuensis- og professor-II tilknytning.

Vi må utvikle vår samlede kompetanse for å møte utviklingen i sektoren og nye måter å arbeide på som forskningsinstitutt. Dette gjelder alle deler av instituttet der det er den samlede kompetansen som er avgjørende. Det er tilrettelagt for en egen kompetansestige (rådgiver, seniorrådgiver, spesialrådgiver) for spesialister og forskere som gjennom sitt arbeid i prosjekter på TØI utvikler kompetanse som gir mindre grunnlag for akademisk merittering, men som er viktig for TØI.

Et av forskningsinstituttets største fortrinn bør være god prosjektledelse og styring. TØI har og skal ha høy kompetanse på å lede og administrere forskningsprosjekter, senterdannelser, internasjonale prosjekter og innovativt samarbeid. Det er viktig for TØI å stimulere til en åpen intern debatt om faglige spørsmål preget av respekt og stor takhøyde.

Forskningsformidling

TØI skal være en aktiv formidler og premissgiver for den offentlige debatten om samferdsel med forskningsbasert kunnskap. Vi skal bidra til at forskningsresultatene blir nyttiggjort i samfunnet gjennom samarbeid med oppdragsgivere. Forskningsformidling skal også være et strategisk virkemiddel for å opprettholde og styrke TØIs omdømme og markedsposisjon som et ledende transportforskingsmiljø. TØI skal være et åpent institutt hvor man enkelt får informasjon og bistand til å nyttiggjøre denne. Formidling skal integreres som en naturlig del av forskningsvirksomheten, og alle forskerne har både rett og plikt til å formidle sin forskning, i alle relevante kanaler. Sentrale målgrupper utover oppdragsgivere er beslutningstakere innen

sektoren på alle nivåer, alle som ønsker kunnskapsgrunnlag (politikere, interesseorganisasjoner, media etc.), bedrifter som vil utvikle sin egen virksomhet og forstå sektoren, og andre forskere.

Forskningsformidling er et viktig virkemiddel når TØI skal opprettholde og forsterke sin posisjon som Norges fremste forskningsinstitutt for transport og mobilitet. Vi skal strebe etter fornyelse slik at TØIs forskning kommuniseres i relevante flater og formater, etter hvert som disse utvikler seg.

Vi skal:

- Videreutvikle våre nettsider og portaler
- Videreutvikle TØIs formidlings- og kommunikasjonsstrategi

Open Access Policy

Rapportserier som utgis ved TØI skal i størst mulig grad være Open Access-utgivelser, det vil si at kunnskapen skal være gratis tilgjengelig. Forskningen skal, under forutsetning av faglig likeverdighet, publiseres i de publiseringskanaler som gir friest mulig tilgang til publikasjonene, enten ved gode betingelser for egenarkivering (Grønn Open Access) eller ved at publiseringskanalen er full Open Access, det vil si at alle har gratis tilgang til artiklene. TØI oppfordrer sine forskere til å beholde opphavsrett til publiserte artikler når det er mulig.

Etikk

TØIs etiske retningslinjer gir føringer for forskningsetikk og forretningspraksis på TØI. TØI skal respektere FNs menneskerettighetskonvensjon, ILOs kjernekonvensjoner, FNs barnekonvensjon. Åpenhetsloven og andre regler som definerer rammene for vår virksomhet. TØIs forskere skal etterleve normene for forskning om åpenhet, kvalitet og etterrettelighet. TØI forplikter seg videre til å følge «Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora,» utarbeidet av Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora. TØI skal innfri, med god margin, arbeidstakerrettigheter og arbeidslovgivningen i Norge, inklusive regler om sosiale velferdsordninger. TØIs forretningspraksis skal følge god forretningsetikk, ansvarlig virksomhetsstyring og samfunnsansvar. Det forventes at også våre avtalepartnere respekterer grunnleggende sosiale og etiske normer. TØI skal motarbeide alle former for korrupsjon. TØIs regnskapsinformasjon skal være korrekt og i samsvar med lover, forskrifter og relevante regnskapsstandarder. Det anses å være en del av TØIs etiske ansvar å ha en bærekraftig drift. Det innebærer å redusere virksomhetens klimaavtrykk.

Den frie forskning

TØI legger vekt på at forskningen er uavhengig og etterrettelig (kjerneverdier). Saklig kritikk, også av våre oppdragsgivere, blir dermed en naturlig del av forskningen. Oppdragsgivere som bestiller forskning fra TØI skal vite at forskningen er uavhengig og etterprøvbart, og at de ikke kan påvirke resultatene. Konklusjonene følger av den analysen som blir gjort og den kunnskap som framkommer gjennom prosjektet. Vi er bevisst at dette har en verdi for alle parter.

Åpenhet og frihet fremmer utvikling og implementering av ny kunnskap. TØI legger til rette for at prinsippene om akademisk frihet gjelder for TØI slik det er skissert i «Retningslinjer for statlig grunnbevilgning til basisfinansiering av forskningsinstitutter og forskningskonsern» fra Kunnskapsdepartementet.

TØI vil også i forskningsbasert rådgivning legge de samme etiske retningslinjene til grunn. Der det ikke er naturlig å offentliggjøre selve rådgivningsleveransen, vil vi søke å publisere forskningsfunnene fra disse på andre måter.

Arbeidsmiljø

De ansatte er TØIs største verdi. Vi skal ha et arbeidsmiljø som er attraktivt for de beste forskerne nasjonalt og internasjonalt. Vi legger stor vekt på å ha et godt samarbeid og åpen kommunikasjon internt. Instituttet har signert *The European Charter for Researchers* and *The Code of Conduct for Recruitment*. Vi har et mål om å ta imot flere internasjonale gjesteforskere og at flere TØI-ansatte skal få opphold som gjesteforskere i utlandet.

TØI vil utvikle sine arbeidsformer og lokaler i tråd med arbeidstakernes ønsker om økt fleksibilitet og muligheter knyttet til bruk av ny teknologi. Samtidig vil det alltid være fellesskapets behov og totale resultat som må sette rammene for dette.

TØI vil legge vekt på intern læring og den gode delingskulturen som kjennetegner virksomheten. Videre legges det vekt på læring og tilbakemeldinger fra oppdragsgivere.

TØI skal være et trygt, hyggelig og morsomt sted å arbeide. Særlig vil vi arbeide for et lavt sykefravær. Vi ønsker å leve opp til våre verdier om samarbeid og glede.

Vi skal:

- Legge til rette for fjernarbeid og bruk av hjemmekontor
- Etablere ett eller flere kontorsteder utenfor Oslo
- Gjennomføre arbeidsmiljøundersøkelser jevnlig
- Tilrettelegge for samarbeid, deling og lagfølelse internt
- Videreutvikle HR-strategien

Økonomi og forretningsmodell

TØI har ikke økonomisk fortjeneste som mål, men er avhengig av overskudd for å legge grunnlaget for en sunn virksomhet. En sunn økonomisk kultur kjennetegnes ved at alle prosjekter og aktiviteter planlegges med god økonomi og hvor risikobildet også vurderes. TØI skal ha en langsiktig økonomi i balanse med et positivt driftsoverskudd. Vi skal opprettholde verdien av grunnkapitalen vår og ha en forsvarlig sikkerhetsbuffer.

Det er avtalt med de ansattes fagforeninger at 40% av et positivt driftsresultat, forutsatt at verdien av grunnkapitalen er opprettholdt, vil deles ut til de ansatte. Dette er en ordning som prøves ut i en 5 års periode fra 2022, for så og evalueres.

TØI vil opprettholde en primær forretningsmodell basert på utfakturering av timer. Vi vil imidlertid også utvikle andre forretningsmodeller knyttet til både kommersialisering av forskningsresultater og salg av kunnskapskapitalen vår, samt legge til rette for gjenbruk av egne modeller, data og analyseverktøy.

Vi skal:

- Arbeide for positive årlige driftsresultat
- Gjennomføre markeds- og kundeundersøkelser
- Utvikle nye forretningsmodeller og tjenester for å ivareta verdiene av modeller, data og analyseverktøy skapt på TØI
- Videreutvikle strategi for egenkapital på TØI ved behov